

Landenrapport: 2021

Samenvatting

De [Asylum Information Database/Asielinformatie Database \(AIDA\)](#) is een database die wordt beheerd door de European Council on Refugees and Exiles/Europese Raad voor Vluchtelingen en Ballingen (ECRE), met gedetailleerde informatie over nationale asielstelsels in 23 landen. Dit omvat 19 lidstaten van de Europese Unie (EU) (Oostenrijk, België, Bulgarije, Cyprus, Duitsland, Spanje, Frankrijk, Griekenland, Kroatië, Hongarije, Ierland, Italië, Malta, Nederland, Polen, Portugal, Roemenië, Zweden, Slovenië) en 4 niet-EU-landen (Zwitserland, Servië, Turkije, Verenigd Koninkrijk).

Het doel van de database is bijdragen aan het verbeteren van asielbeleid en -praktijk in Europa en de situatie van asielzoekers door alle relevante actoren te voorzien van passende instrumenten en informatie ter ondersteuning van belangenbehartiging en juridische procedures, zowel op nationaal als Europees niveau.

Het rapport over België beschrijft recente ontwikkelingen op het gebied van asielprocedures, opvangvoorzieningen, detentie van asielzoekers en de inhoud van internationale bescherming. Het rapport is geschreven door Vluchtelingenwerk Vlaanderen en onder redactie van ECRE.

Dit document geeft een vertaling van het overzicht van de belangrijkste wijzigingen in het nationale asielstelsel sinds de publicatie van de vorige update van het rapport in maart. Het volledige rapport is [hier](#) beschikbaar in het Engels.

De informatie in dit rapport is actueel op 31 december 2021, tenzij anders aangegeven.

Dit rapport maakt deel uit van de Asylum Information Database/Asielinformatie Database (AIDA), gefinancierd door het European Programme for Integration and Migration/Europees Programma voor Integratie en Migratie (EPIM), een samenwerkingsinitiatief van het Network of European Foundations/Netwerk van Europese Stichtingen, en het Asylum, Migration and Integration Fund/Asiel, Migratie en Integratiefonds (AMIF) van de Europese Unie.

Overzicht van de belangrijkste wijzigingen sinds het vorige rapport

De vorige update van dit rapport was in **april 2021**.

Asielprocedure

- ❖ **Asielstatistieken:** In 2021 werden in totaal 25,971 verzoeken om internationale bescherming ingediend op het Belgisch grondgebied, aan de grens en in gesloten detentiecentra. 5,432 daarvan betroffen volgende verzoeken om internationale bescherming. In de loop van 2021 kende het CGVS aan 9,222 personen de vluchtelingenstatus en aan 871 de subsidiaire beschermingsstatus toe. De totale erkenningsgraad bedraagt zo 43,5%. Aan 11,817 personen werd internationale bescherming geweigerd (56,5% van alle beslissingen). 6,041 daarvan betroffen weigeringsbeslissingen na een beoordeling van het verzoek ten gronde in het kader van de gewone asielprocedure. In 607 van de negatieve beslissingen ging het om een beslissing waarbij het verzoek 'kennelijk ongegrond' werd verklaard in het kader van de versnelde procedure. 5,169 van de negatieve beslissingen betroffen niet-ontvankelijkheidsbeslissingen, genomen naar aanleiding van een volgend verzoek om internationale bescherming of ten aanzien van verzoekers die reeds internationale bescherming verkregen in een andere EU lidstaat. Wanneer enkel beslissingen ten aanzien van 'eerste verzoekers' in aanmerking genomen worden (dus zonder de niet-ontvankelijkheidsbeslissingen), bedroeg de erkenningsgraad 58,3%.

Aan het eind van 2021 waren 15,685 zaken (met betrekking tot 18,835 personen) hangende bij het CGVS. De gemiddelde behandelingsduur vanaf het moment dat het dossier overgedragen wordt aan het CGVS tot aan de eerste beslissing van het CGVS in dat dossier – en dus exclusief de periode die verloopt tussen de indiening van het verzoek om internationale bescherming en het moment waarop de DVZ het dossier overmaakt aan het CGVS – bedroeg 266 dagen.

In de context van de Dublinprocedure werden in 2021 9,808 over- en terugnameverzoeken aan andere staten gericht, waarvan er 5,568 geaccepteerd werden. In totaal werden 429 personen effectief overgedragen van België naar andere staten. In totaal werden 2,284 over- en terugnameverzoeken aan België gericht door andere staten, waarvan er 1,241 door België geaccepteerd werden. 418 personen werden effectief aan België overgedragen in de context van de Dublin-procedure.

- ❖ **Toegang tot de asielprocedure:** Sinds oktober 2021 wordt België geconfronteerd met een opvangcrisis die ook de toegang tot de asielprocedure ernstig aantast. Sinds oktober 2021 tot op het moment van schrijven (eind maart 2022) wachten grote groepen van voornamelijk alleenstaande mannen soms dagen vooraleer ze in staat worden gesteld om hun verzoek om internationale bescherming in te dienen. Aangezien deze mensen nog niet als 'verzoekers om internationale bescherming' beschouwd worden, kunnen ze intussen geen beroep doen op de rechten die uit dit statuut voortvloeien, zoals het recht op opvang. Al maanden zijn daarom dagelijks tientallen alleenstaande mannen genoodzaakt om op straat te slapen, vaak voor de deuren van het aanmeldcentrum, in de hoop de volgende ochtend hun verzoek te kunnen indienen. In een vonnis van 19 januari 2022 heeft de Brusselse rechtbank van eerste aanleg de Belgische staat opgedragen de onmiddellijke toegang tot de asielprocedure te waarborgen. In een eerste periode na het vonnis kregen alle verzoekers opnieuw onmiddellijke toegang tot de asielprocedure. Deze verbetering was evenwel van korte duur: een toename van het aantal verzoekers om internationale bescherming naar aanleiding van de uitbraak van de oorlog in Oekraïne (voornamelijk voorafgaand aan de implementatie van het tijdelijke beschermingsstatuut voor Oekraïeners) leidde ertoe dat opnieuw talrijke verzoekers geen toegang kregen tot de

asielprocedure sinds de eerste week van maart 2022. Toegang tot de asielprocedure blijft tot op het moment van schrijven (eind maart 2022) problematisch.

- ❖ **Maatregelen om de achterstand bij de asielinstanties te verkleinen:** De overheid heeft in 2021 verschillende processen opgestart om de achterstand in alle fasen van de asielprocedure te verkleinen. Zo werd een audit van de asielinstanties (CGVS, DVZ, Fedasil en Raad voor Vreemdelingenbetwistingen) gestart en werd de aanwerving van 700 nieuwe personeelsleden aangekondigd. De resultaten van de audits worden in de zomer van 2022 verwacht. Voorts werden de eerste stappen genomen in de ontwikkeling van een nieuw Migratiewetboek, ter vervanging van de huidige Vreemdelingenwet. Deze hervorming beoogt te leiden tot meer coherentie en samenhang in alle procedures in het vreemdelingenrecht – inclusief de asielprocedure – met oog op snellere procedures en meer rechtszekerheid. Er werd een expertencommissie aangesteld, die begin 2021 van start ging met de bevraging van ongeveer 90 belanghebbenden, waaronder middenveldorganisaties en publieke administraties die dagelijks met de vreemdelingenwetgeving werken. De overheid beoogt begin 2023 een eerste versie van het nieuwe Migratiewetboek voor advies te kunnen overmaken aan de afdeling Wetgeving van de Raad van State.
- ❖ **Digitalisering van procedures voor de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen:** Voor maart 2022 konden beroepsverzoekschriften en alle andere documenten in het kader van de procedure voor de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen enkel per aangetekend schrijven worden ingediend. Dankzij een langverwacht digitaliseringsproces kunnen alle documenten sinds 1 maart 2022 ook digitaal via de applicatie 'J-BOX' worden ingediend. De Raad voor Vreemdelingenbetwistingen kan op zijn beurt procedurele documenten (zoals oproepingsbrieven voor zittingen, arresten...) voortaan via diezelfde digitale applicatie aan de partijen verzenden. Hoewel vragen worden gesteld over de toegankelijkheid van de procedure, in het bijzonder voor verzoekers die niet bijgestaan worden door een advocaat, nu fax of andere gemakkelijk toegankelijke digitale communicatiemiddelen uitgesloten worden, is de digitalisering van de procedure voor de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen een langverwachte maatregel.
- ❖ **Verzoeken om internationale bescherming van Afghaanse burgers:** Na de val van Kabul op 15 augustus 2021 werden 1,426 personen geëvacueerd en naar België overgebracht in het kader van de evacuatiemissie 'Red Kite'. Afghaanse burgers die nog geen Belgisch verblijfsdocument hadden, kregen een visum kort verblijf, geldig voor 15 dagen, waarna ze een verzoek om internationale bescherming konden indienen. Midden augustus besliste het CGVS tot een tijdelijke en gedeeltelijke beslissingsstop in Afghaanse asioldossiers, waardoor de behandeling van de aanvragen van veel Afghaanse verzoekers voor onbepaalde tijd stopgezet werd. Het CGVS onderzocht in de daaropvolgende periode de sterk gewijzigde situatie in Afghanistan naar aanleiding van de machtsovername van de taliban. Op 2 maart 2022 hernam het CGVS de beslissingen in dossiers van Afghaanse verzoekers. Over het algemeen stelt het CGVS dat de situatie voor veel Afghanen duidelijk verslechterd is en dat verschillende 'risicoprofielen' in aanmerking zullen komen voor de vluchtelingenstatus. Wat betreft de nood aan subsidiaire bescherming, is het CGVS evenwel van mening dat de mate van willekeurig geweld aanzienlijk afgenomen is sinds de machtsovername van de taliban en dat het meeste geweld doelgericht van aard is. Daarom kondigde het CGVS aan dat het niet langer de subsidiaire beschermingsstatus zal toekennen op grond van de algemene veiligheidssituatie in Afghanistan.¹ Het standpunt van het CGVS kijkt op dit punt af van de

---

¹ CGVS, 'Afghanistan: nieuw beleid', 2 maart 2022, <https://bit.ly/3uSTbVz>.

richtlijnen die UNHCR in februari 2022 publiceerde ('Guidance Note on the International Protection Needs of People Fleeing Afghanistan'). Deze beleidswijziging kan leiden tot een aanzienlijke stijging in het aantal negatieve beslissingen ten aanzien van Afghaanse verzoekers om internationale bescherming.

- ❖ **Reactie op de crisis in Oekraïne:** Naar aanleiding van de activering van de Europese Richtlijn tijdelijke bescherming door de beslissing van de Raad van de Europese Unie van 4 maart 2022, biedt België een tijdelijk beschermingsstatuut aan (1) Oekraïense onderdanen en hun gezinsleden die vóór 24 februari 2022 in Oekraïne hun hoofdverblijfplaats hadden en (2) staatlozen en onderdanen van andere derde landen dan Oekraïne, die vóór 24 februari 2022 legaal in Oekraïne verbleven op basis van een geldige permanente verblijfsvergunning en die niet naar hun land of regio van herkomst kunnen terugkeren onder veilige en duurzame omstandigheden. Mensen die deze tijdelijke beschermingsstatus verwerven, hebben onder meer recht op werk, sociale hulp en ziekteverzekering. In een eerste fase werd een registratiecentrum opgezet in 'Bordet' (Brussel), maar deze locatie was niet aangepast om het grote aantal verzoekers dat zich dagelijks aanmeldde, te verwerken. Het registratiecentrum verhuisde daarom naar Brussel Expo Hall Paleis 8 (Heizel, Brussel). Tegen 28 maart 2022 werd aan 23,361 personen de tijdelijke beschermingsstatus toegekend.

Mensen die niet in aanmerking komen voor tijdelijke bescherming worden doorverwezen naar de asielprocedure, die ook toegankelijk blijft voor Oekraïense burgers die wel in aanmerking komen voor tijdelijke bescherming of tijdelijke bescherming gevraagd of verkregen hebben. Het onderzoek van een verzoek om internationale bescherming is evenwel opgeschort gedurende de periode dat de verzoeker tijdelijke bescherming geniet.² Bovendien heeft het CGVS op 28 februari 2022 aangekondigd dat het de behandeling van verzoeken om internationale bescherming van Oekraïense verzoekers opgeschort. Dit betekent dat in deze dossiers geen beslissingen worden genomen en geen interviews georganiseerd worden.³

Opvang

- ❖ **Opvangcrisis:** Sinds oktober 2021 wordt België geconfronteerd met een opvangcrisis. Dagelijks hebben tientallen verzoekers om internationale bescherming, voornamelijk alleenstaande mannen, geen toegang tot een opvangplaats, vaak voor verschillende dagen, soms zelfs weken.⁴ In een vonnis van 19 januari 2022 heeft de Brusselse rechtbank van eerste aanleg de Belgische staat en Fedasil veroordeeld voor het niet verlenen van toegang tot de asielprocedure en van opvang, en werd aan beide partijen opgedragen deze fundamentele rechten te waarborgen. Niettemin bleef toegang tot het opvangnetwerk ook na dit vonnis niet gegarandeerd en elke dag beperkt tot het aantal beschikbare plaatsen. De situatie ging verder achteruit sinds 28 februari 2022: een toename van het aantal verzoekers om internationale bescherming door de uitbraak van de oorlog in Oekraïne leidde ertoe dat opnieuw tientallen verzoekers dagelijks geen toegang kregen tot de

---

² Art. 51/9 Vw.

³ CGVS, 'Oekraïne - stand van zaken betreffende beschermingsaanvragen in België', 17 maart 2022, <https://bit.ly/3j9s1UJ>.

⁴ ECRE, 'Belgium: Asylum Seekers (Once Again) Left Destitute', 29 Oktober 2021, beschikbaar via: <https://bit.ly/3hT2HC3>; ECRE, 'Belgium: Accommodation Shortage Leaves Men in the Cold, Court Insists on Reception Conditions, Charities Launch Judicial Challenge, Media Access Curtailed', 3 December 2021, beschikbaar via: <https://bit.ly/3wzNHS3>; The Brussels Times, 'A crisis foretold: Belgium's system for asylum seekers is overwhelmed', 18 November 2021, beschikbaar via: <https://bit.ly/3tAog0W>; Infomigrants, 'Belgium: Hundreds of asylum seekers on the street', 10 December 2021, beschikbaar via: <https://bit.ly/3MxGJCJ>.

asielprocedure en het opvangnetwerk. De situatie bleef tot op het moment van schrijven (eind mei 2022) problematisch.

- ❖ **Opvang van mensen met tijdelijke beschermingsstatuut:** Voortbouwend op een golf van solidariteit onder de Belgische bevolking na de uitbraak van de oorlog in Oekraïne, lanceerde de staatssecretaris voor Asiel en Migratie met de campagne '#plekvrij' een oproep voor noodopvang van Oekraïense vluchtelingen bij Belgische burgers thuis. Lokale overheden en particulieren kunnen via een webplatform aangeven of zij huisvesting ter beschikking hebben. Op 4 maart 2022 bedroeg het aantal aangemelde plaatsen 15,000.⁵

Mensen die een tijdelijke beschermingsstatus verkrijgen en aangeven dat ze nood hebben aan opvang, worden door een team van Fedasil dat aanwezig is aan het registratiecentrum Heizel gelinkt aan beschikbare publieke en private opvangplaatsen. Intussen worden verdere stappen gezet om meer structurele en duurzame huisvestingsmogelijkheden te ontwikkelen voor Oekraïense vluchtelingen.⁶

- ❖ **Weigering van opvang aan verzoekers met een Eurodac-hit:** Op 24 januari 2022 lanceerde de overheid een 'vijf punten actieplan' 'om het hoofd te bieden aan de groeiende problematiek van doorreizende asielzoekers voor ons land'.⁷ Een van de pijlers van dit plan betreft het geven een voorrang aan 'eerste verzoekers' die nog niet eerder in een andere EU-lidstaat internationale bescherming vroegen of kregen, in geval van een tekort aan opvangplaatsen. Als gevolg van deze aankondiging wordt sinds 24 januari 2022 opvang geweigerd aan personen die reeds elders een asielaanvraag indienden of internationale bescherming verkregen, wanneer zij zich in België aanmelden voor het indienen van een verzoek om internationale bescherming. Er wordt hen meegedeeld dat ze een e-mail moeten sturen naar Fedasil, met de vraag hen op een wachtlijst te zetten.⁸ Tussen 24 januari en 25 maart 2022 werd aan 515 personen opvang geweigerd op deze grond. In diezelfde periode hebben 386 personen zich aangemeld voor de wachtlijst.⁹ Het is niet bekend aan hoeveel verzoekers op de wachtlijst vervolgens een opvangplaats werd toegekend.

Detentie van asielzoekers

- ❖ **Uitbreiding van de detentiecapaciteit:** Nadat de overheid in 2020 de intentie uitte om bijkomende plaatsen voor de administratieve detentie van migranten te creëren, werden deze uitbreidingsplannen verder ontwikkeld in de loop van 2021. Volgens de huidige plannen zal de detentiecapaciteit in België tegen 2030 worden uitgebreid tot 1,145 plaatsen.

---

⁵ The Brussels Time, 'More than 10,000 temporary shelters made available to Ukrainian refugees in Belgium', 3 maart 2022, beschikbaar in het Engels: <https://bit.ly/3tQG6k>; The Brussels Time, 'Municipalities can create temporary shelter for Ukrainian refugees without permit', 7 maart 2022, beschikbaar in het Engels: <https://bit.ly/3J5RbhT>.

⁶ VRT Nws, 'Staatssecretaris Mahdi verwacht tot 200.000 vluchtelingen uit Oekraïne en wil in alle provincies noodcentra', 9 maart 2022, <https://bit.ly/3DrKju0>.

⁷ Website staatssecretaris Sammy Mahdi, 'Mahdi verscherpt aanpak doorreizende asielzoekers met aanvraag in een ander Europees land', 24 januari 2022, <https://bit.ly/3r3Homf>; Bruzz, 'Sammy Mahdi verscherpt aanpak asielzoekers die al aanvraag deden in ander land', 24 januari 2022, <https://bit.ly/3HT2vxb>; RTBF, 'La Belgique durcit le ton face aux migrants ayant introduit une demande dans un autre pays', 24 januari 2022, beschikbaar in het Frans: <https://bit.ly/3i015WQ>.

⁸ MO Magazine, 'Blijvende opvangcrisis in asielbeleid, 'terwijl het effectief over mensen gaat', 17 februari 2022, <https://bit.ly/3lZhaYQ>.

⁹ Commissie voor binnenlandse zaken, veiligheid, migratie en bestuurszaken, Integraal verslag, 30 maart 2022, 27, CRIV 55 COM 752.

Inhoud van internationale bescherming

- ❖ **Hervorming van de integratietrajecten:** Een nieuw Vlaams decreet over de integratie en inburgering van nieuwkomers werd aangekondigd en deels geïmplementeerd in 2021, waaronder een aantal belangrijke wijzigingen voor zowel verzoekers om internationale bescherming als voor erkende vluchtelingen en subsidiaire beschermden in België. Sinds 1 januari 2022 is het inburgeringstraject – dat onder meer een cursus maatschappelijke oriëntatie gefocust op het leven, werk, normen en waarden in België, Nederlandse taallessen en individuele begeleiding in de zoektocht naar werk en studies omvat – niet langer toegankelijk voor verzoekers om internationale bescherming, maar slechts na het verkrijgen van internationale bescherming. Voor mensen met een internationale beschermingsstatus houdt het nieuwe decreet nieuwe maatregelen in zoals de verplichte registratie bij tewerkstellingsdiensten en deelname aan netwerktrajecten. Ook dient men voortaan voor verschillende onderdelen van het traject bijdragen te betalen, die oplopen tot 360 euro per persoon.